

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1931 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner angående tryckning av en förteckning över bondeståndets ledamöter under tiden 1710—1800.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 127 av herrar *Westman* och *Bodin* och den andra inom andra kammaren under nr 275 av herr *Forssell* jämte två av kammarens övriga ledamöter, har anförts och hemställts följande:

»Under de senaste åren har riksdagen beviljat medel för bearbetning och tryckning av person- och sakregister för riksdagarna från 1809. Någon sammanhängande förteckning över bondeståndets ledamöter saknas före denna tid, vilket ej är förhållandet för de övriga stånden. Visserligen finnes förvarat i Kungl. Biblioteket och i Riksdagsbiblioteket något enstaka exemplar av kataloger för 1700-talet, men denna brist på en fullständig förteckning över bondeståndets ledamöter under detta århundrade är rätt så besvärlig både för forskaren och för den enskilde riksdagsmannen. Under en lång följd av år har materialförvaltaren vid riksdagshuset Ludvig Mårtensson genom anlitande av de i Riksarkivet förvarade fullmakterna upprättat en fullständig förteckning över bondeståndet under tiden 1710—1800, vilken omfattar c:a 3 200 namn. Med användandet av samma format och uppställning som i det av Johan Johansson i Noraskog utgivna registret, skulle denna förteckning bli c:a 104 sidor och i tryckningskostnader kräva ett belopp c:a 3 500 kronor för en upplaga av 2 000 exemplar, vartill komma kostnader för bindning samt det arvode till författaren, som riksgäldsfullmäktige i samråd med kommittén för utgivande av riksdagens historia kunna finna skäligt.

Överbibliotekarien vid riksdagsbiblioteket har i ett bifogat intyg tillstyrkt arbetets tryckning.

På grund av det ovan anförda få vi hemställa, att riksdagen behagade besluta, att riksgäldsfullmäktige erhålla i uppdrag att gå i författning om tryckning av ifrågavarande arbete och att kostnaderna bestridas från förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader.»

Vid motionerna har fogats ett av *överbibliotekarien vid riksdagsbiblioteket V. Gödel* avgivet yttrande, vari denne, efter att hava tagit del av ifrågavarande matrikel, såsom sin mening uttalat, att det med hänsyn till riksdagens historia ävensom till den allmänna personhistoriska forskningen vore i hög grad önskligt, att nämnda matrikel kunde från trycket utgivas.

Över ifrågavarande motioner har utskottet införskaffat utlåtande av

redaktionskommittén för utgivande av ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen. Kommittén har i ärendet anfört följande:

Herr Mårtenssons arbete ligger tydligen helt utanför verket om riksdagen, eftersom personförteckningar av här ifrågavarande art icke kunna ingå i eller förbindas med detta verk. Däremot synes en fullständig namnlängd över bondeståndets medlemmar vid sjuttonhundratalets riksdagar kunna erbjuda ett personhistoriskt och — genom uppgifterna om deras hemort samt om de valkretsar de representerat — även lokalhistoriskt intresse, vilket väl kan motivera dess tryckning såsom en fristående publikation.

En förutsättning härför är givetvis, att denna sammanställning dels blir så fullständig som det tillgängliga materialet medger, dels utföres med sådan noggrannhet i fråga om återgivande av såväl person- som ortsnamn, att den blir fullt pålitlig. På redaktionskommitténs uppdrag har dess sekreterare, arkivarien vid riksarkivet doktor Walfrid Enblom, ur dessa synpunkter företagit en stickprovsgranskning av vissa partier i det överlämnade manuskriptet under jämförelse med de i riksarkivet befintliga riksdagsmannafullmakterna och med vissa för en eller annan riksdag uppgjorda samtida förteckningar. Arkivarien Enbloms till kommittén avgivna P. M. över granskningens resultat ger vid handen, att manuskriptet sådant det nu föreligger företer åtskilliga felläsningar, och att vid dess avfattande en del samtida förteckningar ej blivit tillgodogjorda. Det synes därför, därest riksdagen skall på sätt motionärerna föreslagit bekosta publiceringen, vara nödvändigt att manuskriptet dessförinnan kontrolleras mot källmaterialet av någon sakkunnig person, vilken likaledes lämpligen bör tagas till råds beträffande publikationens uppställning m. m.

Angående kostnaderna för arbetets tryckning och arvode för detsamma torde redaktionskommittén icke hava att yttra sig.

Vid kommitténs utlåtande har i avskrift fogats den däri omförmälda, av arkivarien Enblom upprättade promemorian.

Av den i ärendet verkställda utredningen framgår, att ifrågavarande förteckning över bondeståndets ledamöter under riksdagarna 1710—1800 icke befinner sig i sådant skick, att densamma lämpligen kan utan överarbetning utgivas på allmänt föranstaltande. Vid sådant förhållande torde anslag för tryckning av förteckningen icke böra beviljas av riksdagen. *Utskottet.*

På grund av det anförda får utskottet — utan att fatta ståndpunkt till frågan, huruvida en förteckning över bondeståndets ledamöter under frihetstidens riksdagar bör från trycket utgivas — avstyrka bifall till de föreliggande motionerna och alltså hemställa,

att förevarande motioner I: 127 och II: 275 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 april 1931.

På bankoutsrottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Johansson* i Östersund, *Lindgren, Ström* i Lidköping, *Johansson* i Friggeråker*, *Stendahl* och *Berling**;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Lovén, Ryberg**, *Carlsson* i Solberga,* *Höglund* i Göteborg, *Leffler** och *Johansson* i Edsbyn.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.